

A LENGYEL ZSIDÓSÁG TÖRTÉNETÉNEK MÚZEUMA

A Lahdelma & Mahlamäki Architects legújabb épülete

Az 1943-as varsói gettózadás kezdetének 70. évfordulóján adták át Varsóban a Lengyel Zsidóság Történetét Bemutató Múzeumot (Muzeum Historii Żydów Polskich). Az állandó kiállítás jövő ősszel fog elkészülni, a lengyelországi zsidóság évezredes történetének bemutatása során a holokauszt csupán egy rész lesz. A múzeum célja, hogy részletesen bemutassa a lengyelországi zsidóság letelepedésétől napjainkig tartó történetét, kulturális és társadalmi jelentőségét, a lengyel történelem és a jelen alakulásában.

Szöveg:

Matúz Melinda

Építész:

**Rainer
Mahlamäki**

A szigorú külső forma és a belső tér lágsága erős kontrasztot képeznek az épület homlokzatain – Fotó: Wojciech Kryński

A múzeum kialakításának a szándéka '90-es évek közepéig nyúlik vissza. Az alapkoncepció és a kiállítás előzetes terve 2003-ra állt össze, egy több mint 100 fős nemzetközi kutatócsoport munkájának eredményeként, amelyet a washingtoni Holokauszt Múzeum alapító-igazgatója, Yeshayahu Weinberg

hívott életre. Az épület megtervezésére végül 2005-ben írtak ki nemzetközi építészeti pályázatot, amelyet a finn Lahdelma & Mahlamäki Architects nyert egy nagyon egyszerű alapképletre felfűzött koncepcióval. A pályázat zsűrije külön értékelte, hogy a terv mellőzi a felesleges retorikát, egyszerű és elegáns.

A múzeum az egykori varsói gettó szívében kialakított, lakóházakkal körülvett park területén helyezkedik el, a varsói gettólázadás emlékművének közvetlen szomszédságában. Az emlékmű és a múzeum önálló városi teret formál. A tervezők arra törekedtek, hogy az épület minél kevesebbet foglaljon

A görbült felületek következetesen kísérik végig a belső tereket – Fotó: Photo Room

Az épület legjelentősebb megnyitása a külső tér felé – Fotó: Juha Salminen

el a park területéből, ennek megfelelően a tömeg kompakt és letisztult. Lényegében multifunkcionális központ e múzeum, melyben a zsidó kultúra kutatása, oktatása és bemutatása folyik majd.

A pályázati terv a Yum Suf (héberül: Vörös-tenger) név alatt futott. A múzeum szabadon formált, hasadékszerű fő közönségforgalmi tere az építészek szerint egyszerre idézi fel a természet egyetemes és absztrakt formáit, és ha úgy akarjuk a zsidók bibliai átkelését a Vörös-tengeren. Az épület legfontosabb építészeti eleme, a megérkezés csendes és letisztult tere az, amely a látogatókat bevezeti a múzeum egyéb részeibe. A három emelet magas görbült falak, a különböző szintek közötti átlátások és fények, a tér légysága és monumentalitása több mint megkapó élmény. A szabadon formált, lövelt beton technológiával készült falak teherhordó szerkezetek is egyben, tervezésük során részben saját fejlesztésű szoftvert is alkalmaztak. Tervezői információk alapján a központi tér két íves fala a világ legnagyobb valaha épített, kétszeresen görbült geometriai felületek.

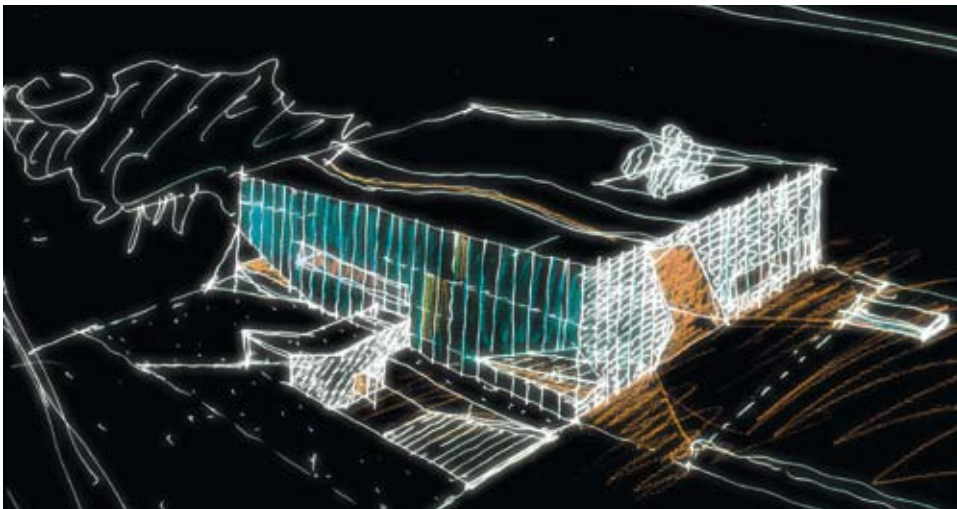
Az épület külső burkolata egységesen: szitázott üveg és előpatinázott, perforált rézlemez, s az üvegek mintázata a héber *polin*

A koncepció kettőssége a főhomlokzaton érvényesül a leghatásosabban – Fotó: Wojciech Kryński

A múzeumban a zsidó kultúra kutatása, oktatása és bemutatása folyik majd – Fotó: Photo Room

kifejezés ismétlődéséből épül fel, szabad fordításban annyit tesz: „itt pihenj meg!”, mely felajánlást a legenda szerint a lengyel földre érkező első zsidók kapták letelepedésük idején. A homlokzatok egybefüggő szikár felületeit meghatározóan a központi tér szabad formáinak kivetülései szakítják meg. Az ellentétes elemek áthatására alapuló épületmegformálás sokszor látott koncepció, amely a biztos kézzel elhelyezett hangsúlyoknak és térarányoknak köszönhetően azonban különösen erőteljes kompozíciót eredményez. Első, időszakos kiállításán a múzeum Forgács Péter médiaművész, álló- és mozgóképkészítő *Letters to afar* (Levelek a távolba) című videóinstallációját mutatta be, melynek elkészítéséhez a művész, amerikai zsidó emigránsok 1920-30-ban készült, archív felvételeit használta fel.

Tervező:

Rainer Mahlamäki – Lahdelma & Mahlamäki Architects

Társtervező:

Ilmari Lahdelma – Lahdelma & Mahlamäki Architects

Projekt építészek:

Riitta Id, Maritta Kukkonen

Kivitelezés:

Polimex-Mostostal SA.

Bruttó összterület:

18 300 m²